

FNZ. Film “Het belang van de boer” + aanvulling 1950

Op internet gezocht naar deze film – 09-06-2007 – alleen tekst gevonden:

Voor Surfnets gebruikers: <https://videotheek.surfnet.nl/asset-view/33707/>

Integrale tekst van beschrijving van deze film uit 1939 (Id: 20451)

Omstreeks 1880 heerste er een algemene malaise in de landbouw en veeteelt o.a. doordat de Nederlandse zuivel geduchte concurrentie uit het buitenland kreeg. Met de oprichting van de eerste coöperatieve zuivelfabrieken (eerst handkracht-, later stoomkrachtfabrieken) en van fok- en controleverenigingen kwam verbetering in de situatie en verbeterde ook de kwaliteit van de veestapel. Vervolgens werden er voor de belangenbehartiging van de coöperatieve zuivelfabrieken gewestelijke zuivelbonden opgericht. Verder werden er coöperatieve kredietregelingen voor de fabrieken, coöperatieve verzekeringen van het personeel en gezondheidsdiensten voor het vee gerealiseerd en kregen boeren voorlichting over statuten en sociale wetgeving. De oorspronkelijk kleine fabrieken werden langzamerhand grote ondernemingen en de gewestelijke zuivelbonden verenigden zich in de Algemene Nederlandsche Zuivelbond (FNZ) die o.a. contacten onderhield met het ministerie.

02:28 Div. beelden van koeien in de wei; twee boeren melken koeien; ext. boerderij; man roeit met schuit vol melkkannen en botertonnen op vaart langs molen.

03:36 Boekomslog "De ontwikkeling en de betekenis van de coöperatieve zuivelbereiding in Nederland".

04:07 De malaise eind negentiende eeuw in scène gezet: boer loopt over landweggetje naar zijn huis, waar hij met zijn vrouw een zorgelijk gesprek voert over de verslechterende situatie in de landbouw.

06:17 Geënceneerd gesprek van boeren in café, waarbij de in de samenvatting genoemde boer de nieuwe Amerikaanse landbouwtechnieken prijst en pleit voor modernisering door de Nederlandse boeren.

07:54 De slechte en ouderwetse situatie in de Zandstreek (?): koeien in vuile stallen; kalf krijgt koeiemelk te drinken; karnen van melk door boerin en bereiding van boter, waarna ze met een mand met boter op pad gaat; boer brengt boter in mand naar kruidenier.

10:47 Bijeenkomst van de boeren in café, waarbij de ene boer zich opwindt over het feit dat boeren niet betaald worden naar de kwaliteit van hun boter.

11:21 De situatie in Noord-Holland: kaasbereiding door boerin en boer.

15:01 Weer bijeenkomst in het café, waarin de boer samenwerking tussen boeren en fabrieksmatige verwerking van de melk bepleit en de verslechterde situatie van de Friese boeren schetst.

16:37 De situatie in Friesland: koeien worden bij elkaar gedreven en gemolken; emmers melk worden in koeltroggen geplaatst; melk wordt in bakken gegoten; boerin roomt melk af, peilt de dikte van melk in tonnen, vult daaruit een emmer met melk en giet die in een karnton waarna mannen de volle ton versjouwen en in de karnton legen; boerin giet kokend water in de karnton en het karnen kan beginnen; een paard drijft de karnmolen aan; cu's van onderdelen van de karnmolen in werking; boerin haalt boter uit de karnton.

20:04 De boeren bijeen in het café, waarbij de ene boer aandringt op samenwerking en de oprichting van een fabriek en enkelen zich bereid verklaren mee te doen.

22:48 Kaartje waarop de groei van het aantal fabrieken wordt weergegeven.

23:04 (Zw/w) foto's van boeren voor hun boerderij; boeren vervoeren melkbussen met hondenkar en met paard-en-wagen.

23:46 Handkrachtfabrieken: het karnen van de melk en de verwerking tot boter in met de hand aangedreven machines.

24:47 De boer die inmiddels directeur van een handkrachtfabriek geworden is bespreekt met een boer de mogelijke overstap naar een stoomkrachtfabriek.

25:30 Kaartje met het aantal handkrachtfabrieken.

25:36 Ext. div. stoomkrachtfabriekjes; uitladen van melkbussen; div. werkzaamheden, oa opstoken van oven en kaasbereiding.

29:19 De boer die het inmiddels tot fabrieksdirecteur gebracht heeft praat met ontevreden boer over de uitbetaling naar vetgehalte van de melk en raadt hem aan lid te worden van de controlevereniging.

31:27 Boeren brengen koeien naar stal en verzorgen ze; moderne koeienstal wordt schoongemaakt; ext. boerderij.

32:18 Div. naamborden en/of gebouwen van de gewestelijke zuivelbonden van Zuid-Nederland, Noord-Holland, Brabant, Friesland, Groningen, Drente, Gelderland en Overijssel en Zuid-Holland.

33:18 Keurmeesters beoordelen boter en kaas en ambtenaar geeft werknemer zuivelfabriek voorlichting; werkzaamheden in laboratorium van zuivelbond.

34:33 Controle van de boekhouding.

35:30 Ext. div. zuivelfabrieken, aanlevering van melkbussen met vrachtwagens, paard-en-wagens, schuiten of handkarren. Int. zuivelfabriek: div. machines, bereiding van boter en kaas.

37:46 De fabrieksdirecteur en een werknemer praten over plan om melk naar hygiënische kwaliteit te beoordelen en te betalen.

38:45 Melkerscursus: melkers leren hun handen te wassen en de uier van de koe schoon te wrijven voor het melken.

40:30 Ext. gebouw FNZ.

40:44 Ext. Tweede Kamer-gebouw en Ridderzaal; naambord en gebouw "Departement van Economische Zaken".

41:09 Drukken van het "Officieel orgaan van den Nederlandschen Zuivelbond".

41:52 Personeelsleden van fabrieken en controleverenigingen leggen een examen af voor een vakdiploma van de FNZ.

42:08 Belettering op gevel "Algemeene Nederlandsche Zuivelbond, Technische Dienst, Van Speykstraat 21"; int. kantoor en tekenkamers; leraar-machinist geeft aanwijzingen bij apparaten.

42:54 Naambord en ext. "FNZ, afdeling C.A."; vrachtwagen van de VMD; div. goederen in oa balen en mandflessen in magazijn.

43:33 Rapport "Middel-Amerika als markt voor zuivel- en melkprodukten"; draaiende wereldbol.

44:06 Ext. en int. zuivelfabriek: stokers aan het werk; machines in werking; aanvoer van melkbussen met vrachtwagens; legen van melkbussen in machines; werkzaamheden in laboratorium; boterbereiding; boter wordt in tonnen gedaan en voorzien van rijkskeurmerk of in pakjes verpakt; uitgebreide beelden van moderne kaasbereiding; kazen in magazijn; vullen van flessen met melk en pap op lopende band, flessen chocolademelk; bereiding en verpakking van roomijs, melkpoeder en gecondenseerde melk.

54:50 Zuiveldistributie: vrachtwagens vol vaten bij fabriek; stapelen van vaten in magazijn; ijsstaven en vaten worden in vrachtwagen geladen; div. treinen en goederenwagens; ext. fabrieksgebouwen; activiteiten in haven; animatie adhv kaartje van de uitvoer van zuivelprodukten.

57:05 Bankklokken van coöperatieve zuivel- en landbouwbank; lokettist telt geld.

57:31 De fabrieksdirecteur vertelt twee werknemers dat hij alle ontwikkelingen in de zuivelindustrie heeft meegemaakt, benadrukt de noodzaak van samenwerking ivm de concurrentie van particuliere bedrijven en schetst de situatie van trustvorming in de VS en andere landen; ext. gebouw.
59:56 Twee hoge functionarissen van een particuliere zuivelfabriek praten over het gevaar dat de coöperaties van boeren voor hun onderneming vormen (ook geënceneerd).
01:01:21 De fabrieksdirecteur benadrukt nogmaals dat het belang van de boer gelegen is in coöperatie oa om aan de trustvorming het hoofd te bieden. Hij roept boeren die nog geen lid zijn van een zuivelcoöperatie op zich aan te sluiten.

Samenvatting

Film van de Algemene Nederlandse Zuivelbond, waarin stapsgewijs de ontwikkeling geschetst wordt in de zuivelindustrie van produktie door kleine veeboeren tot die door coöperatieve zuivelfabrieken. Leidraad vormen de geënceneerde gesprekken van een boer met andere boeren in een café en later met zijn werknemers, als hij overgegaan is tot de oprichting van een coöperatie en uiteindelijk directeur wordt van een grote coöperatieve zuivelfabriek. Hij hamert voortdurend op het feit dat het belang van de boer gelegen is in coöperatie en somt voorbeelden op van de situatie in verschillende gewesten en ontwikkelingsstadia. De gesprekken worden telkens geïllustreerd met shots van het boerenleven in Nederland.

Van het 50 jarig jubileum werd een film gemaakt

Voor Surfnet gebruikers: <https://videotheek.surfnet.nl/asset-view/34223/>

Beschrijving film (Id: 19794)

36:59 Aankomst van de gasten, waaronder een groep dames in klederdracht. De commissaris van de koningin in Zuid-Holland, mr. Kesper(?), wordt ontvangen door twee bestuursleden.

38:01 Nadat de aanwezigen het Wilhelmus hebben gezongen houdt voorzitter Linthorst Holman een welkomstrede.

40:47 Toespraak van de secretaris, dhr. Geluk.

41:55 Toespraak van Linthorst Holman, waarin hij oud-voorzitter Koster feliciteert met zijn benoeming tot erelid. Koster spreekt een dankwoord.

43:14 Toespraak van commissaris van de koningin Kesper. Hij maakt bekend dat de koningin de FNZ het predikaat "Koninklijk" verleent. Linthorst Holman spreekt een dankwoord.

46:01 Toespraak van dhr. Staf, directeur-generaal van de landbouw. Hij reikt versierselen uit aan drie personeelsleden die koninklijk zijn onderscheiden. Dhr. Geluk, één van de onderscheiden personen, dankt namens allen.

48:49 Toespraak van dhr. H.J. Louwes, voorzitter van de Stichting voor de Landbouw.

Samenvatting

Bijeenkomst in Houtrust te Den Haag tgv het vijftigjarig jubileum van de Algemene Nederlandse Zuivelbond FNZ.